

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПІЗНАВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СОЦІОЛОГІЇ»
(для бакалаврів)**

Київ МАУП 2018

Підготовлено доцентом кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом *Головач Н.В.*

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом (протокол № 9 від 20 квітня 2018)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Головач Н.В. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Пізнавальні технології в соціології» (для бакалаврів)», – К.: МАУП, 2018. - 20 с.

Методичні рекомендації та завдання містять пояснювальну записку, навчально – тематичний план, програмний матеріал для самостійного вивчення дисципліни, запитання і завдання для самостійного повторення матеріалу та самоперевірки знань з дисципліни, теми рефератів, методичні вказівки до виконання контрольної роботи, тестові завдання, список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Ця програма запропонована для вивчення дисципліни «Пізнавальні технології в соціології» як спеціальний курс у вищих навчальних закладах, навчальних центрах та інститутах підготовки і підвищення кваліфікації кадрів. Реалізується на другому і третьому рівнях вищої (у тому числі післядипломної) освіти на факультетах і відділеннях педагогічних спеціальностей.

Мета дисципліни: оволодіння фундаментальними технологіями пізнавальної діяльності в соціології, їх пізнавальними можливостями та процедурними особливостями.

Предмет дисципліни: основні технології пізнавальної діяльності в сучасній соціології, організація науково-дослідної діяльності студента соціологічного фаху.

Навчальна програма з навчальної дисципліни «Пізнавальні технології в соціології» побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах і розроблена для студентів рівня вищої освіти бакалавр. Навчальна дисципліна «Пізнавальні технології в соціології» розрахована на 54 години і включає два змістових модулі. Основні форми вивчення дисципліни: лекції, індивідуальні консультації, самостійна робота студентів. Заключний вид контролю – підсумковий модульний контроль. Система дидактичного забезпечення – модульно-рейтингова технологія навчання.

Завдання вивчення дисципліни:

- опанування студентами наукової термінології та специфічної методології наукового пошуку в соціологічній науці;
- допомогти студентам в орієнтації та розумінні основних напрямків розвитку сучасної соціологічної теорії;
- ознайомити студентів з основними когнітивними картинами соціальної дійсності, їх методологічною специфікою;
- розуміння процедури та методики реалізації пізнавальних технологій в мікро- та макро- соціології;
- формування у студентів критичного осмислення методологічних особливостей застосування, гносеологічних спроможностей різних пізнавальних соціологічних технологій;
- вдосконалення у студентів вмій та навиків самостійного правильного вибору пізнавальних соціологічних технологій в залежності від галузі, теми, мети й завдань та специфіки науково-дослідної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни «Пізнавальні технології в соціології» студенти мають *Знати*:

- предмет, завдання і зміст дисципліни;
- основні пізнавальні технології, що використовуються в сучасній соціологічній теорії;
- способи та алгоритми застосування пізнавальних технологій;
- понятійно-термінологічний арсенал кожної пізнавальної технології.

студент повинен вміти:

- оцінювати наукову спроможність (потенціал) кожної пізнавальної технології
- грамотно застосовувати пізнавальні технології в дослідницькій практиці
- адекватно використовувати результати застосування пізнавальних технологій.

Досягти мету програми «Пізнавальні технології в соціології» необхідно шляхом активізації мислення тих, хто навчається, самостійним опрацюванням ними рішень у галузі педагогіки, постійною взаємодією суб'єктів навчання (студентів, слухачів, викладачів) за допомогою прямих і зворотних зв'язків, творчого мислення. Програмою передбачається наявність у студентів базової освіти, тому у підготовці фахівців акцент робиться не на самі знання, а на здатність самостійно мислити під час вирішення завдань, уміти застосовувати отримані знання. Це вимагає від викладачів уміння володіти складною технікою керування мисленням студентів, мати здатність будувати проблемні ситуації, стимулювати пізнавальну активність тих, кого навчають.

Для вирішення завдань, передбачених програмою, визначені такі методи активного навчання: проблемні лекції, семінари і тематичні дискусії, контрольні та випускні роботи, імітаційні вправи, аналіз ситуацій, розігрування ролей, ділові ігри.

Дисципліна «Пізнавальні технології в соціології» є однією з базових засад розвитку здатності студентів до дослідно-пізнавальної роботи, підготовки до неї.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Соціальні технології та пізнавальний процес

Соціальні технології як тип науково-пізнавальної та організаційно-практичної діяльності Соціальні технології та соціально-технологічна діяльність: специфіка та суспільне призначення. Соціально-технологічна діяльність як засіб модернізації суспільного життя та підвищення ефективності взаємодій індивідуальних та колективних суб'єктів. Причини суперечливого характеру соціально-технологічної діяльності. Інженерний характер соціально - технологічної діяльності: розвиток ідеї соціальної інженерії у працях Р.Паунда, А.Бергсона та К.Поппера. Значення суб'єктивістських соціологічних теорій в становленні теоретичного змісту поняття «соціальна технологія». Поняття «соціальна технологія» та його сутнісні ознаки. Значення суб'єктивістських соціологічних теорій в становленні теоретичного змісту поняття «соціальна технологія». Причини неоднозначного визначення категоріального статусу поняття «соціальна технологія». Проблема типологізації соціальних технологій: традиційні та інноваційні соціальні технології. Класифікація соціальних технологій за критерієм їх територіального поширення: глобальні, регіональні та локальні соціальні технології. Місце та роль соціальних технологій у системі соціологічного знання. Основні гносеологічні властивості соціальних технологій.

Змістовий модуль 2. Дослідницькі практики *пізнавальних технологій в соціології*

Праця як феномен та процес суспільного життя: специфіка соціологічного тлумачення соціально-інтегративного статусу праці та її суспільної значущості. Соціальні технології організації та стимулювання праці. Кадровий менеджмент як соціальна технологія. Забезпечення безпеки як соціально-технологічний процес. Поділ політичної влади як соціально-технологічний принцип організації та функціонування демократичного суспільства. Забезпечення гармонійного функціонування політичної влади у

демократичному суспільстві. Політичний маркетинг та виборчий процес як соціальні технології. Соціальна політика та її технологічні засади. Сучасні освітні соціальні технології: організаційні принципи функціонування системи шкільної, професійно-технічної та вищої освіти. Соціальні технології засобів масової комунікації: преса, радіо, телебачення. Соціальний смисл спорту: соціальні технології організації спортивних ігор та змагань.

Змістовий модуль 1. Соціальні технології та пізнавальний процес

Лекційна тема 1. Особливості пізнавального процесу в соціології

Основні питання

1. Сутність, специфіка, ознаки соціальних технологій порівняно з технічними.

2. Особливості наукового пізнання.

[1, 4, 7, 10,11, 20, 22, 26, 30, 33]

Лекційна тема 2. Поняття соціальних і дослідницьких практик

Основні питання

1. Моделі, типи соціального пізнання.

2. Технологія безперервної освіти та різноманітність її конкретних різновидів.

[2, 4, 12, 13, 21, 22, 25, 29, 30, 39, 44]

Лекційна тема 3. Технології створення соціологічного знання

Основні питання

1. Парадигма як прийнятий в науковому співтоваристві спосіб постановки і вирішення дослідницьких проблем.

2. Парадигми соціологічного знання.

[3, 6, 16, 23, 26, 35, 37, 38, 46, 48]

Лекційна тема 4. Роль концептуальних моделей в соціологічному

пізнанні

Основні питання

1. Пояснювальний потенціал і пізнавальні технології конфліктологічної парадигми.

2. Загальна характеристика і пояснювальний потенціал соціологістських концепцій.

[4, 5, 14, 22, 25, 27, 29, 39, 40, 42, 43,45]

Змістовий модуль 2. Дослідницькі практики *пізнавальних технологій в соціології*

Лекційна тема 5. Соціальні технології як тип науково-пізнавальної та організаційно-практичної діяльності

Основні питання

1. Соціальні технології та соціально-технологічна діяльність: специфіка та суспільне призначення.

2. Класифікація соціальних технологій за критерієм їх територіального поширення

[2, 14, 17-21, 31, 33, 39, 40,42, 43, 46, 48]

Лекційна тема 6. Особливості пізнавальних та практичних функцій соціальних технологій.

Основні питання

1. Характеристика аспектів аналітики.

2. Функціональна специфіка соціальних технологій.

[1, 8, 9, 12, 14, 16, 20, 26, 27, 29, 31, 47, 50]

Лекційна тема 7. Соціологічне дослідження і діагностика

Основні питання

1. Етапи еволюції теоретичної соціології та їх зміст.

2. Поняття соціальної діагностики в умовах модернізації суспільства.

[3, 4-6, 18, 24, 28,29, 36, 37, 40]

Лекційна тема 8. Теоретичні та емпіричні джерела соціологічного знання.

Основні питання

1. Теоретичні джерела соціологічного знання.

2. Соціологічне дослідження як професійна діяльність

[5, 9, 10, 11, 13, 15, 21, 23, 26, 28, 41, 44]

Лекційна тема 9. Соціальні технології духовно-інформаційної сфери суспільного життя.

Основні питання

1. Сучасні освітні соціальні технології.

2. Соціальні технології використання вільного часу
[8, 9, 18, 19, 30, 34, 44, 47, 50]

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ:

Тема 1. Соціальні технології як тип науково-пізнавальної та організаційно-практичної діяльності.

Практичне заняття 1. 1. Соціально-технологічна діяльність як засіб модернізації суспільного життя та підвищення ефективності взаємодій індивідуальних та колективних суб'єктів.

2. Інженерний характер соціально-технологічної діяльності: розвиток ідеї соціальної інженерії у працях Р.Паунда, А.Бергсона та К.Поппера. та тенденції.

3. Поняття «соціальна технологія» та його сутнісні ознаки.

Література: 1. Теория управления. Энциклопедический словарь: социально-технологический подход / Под ред. В. Иванова, В. Патрушева. - М.,2004. –С. 450-453

2. Социальные технологи осударственного управления: Учеб.пособие. - М.- Нижний Новгород, 1995- С.7-36.

3. Сурмин Ю.П., Туленков Н.В. Теорияс оциальных технологий: Учеб. пособие. - К., 2004.- С.11 -32.

4. Патрушев В.И. Основы общей теории социальных технологий. – М., 2008. -3-28.

5. Поппер К. Открытое общество и его враги. - В 2-х т. - М., 1992..- Т.1.: Чары Платона. – С.53-57.

6. Подшивалкина В.И. Социальные технологии: проблемы теории и практики. Кишинев, 1997.- С.15-43.

Тема 2. Специфіка пізнавальних та практичних функцій соціальних технологій.

Практичне заняття 2. 1. Сутність пізнавальних соціальних технологій.

2. Зміст практичних(праксеологічних) соціальних технологій.

3. Особливості процесу розробки пізнавальних та праксеологічних соціальних технологій.

Література: 1. Теория управления. Энциклопедический словарь: социально-технологический подход / Под ред. В. Иванова, В. Патрушева. - М.,2004. –С. 569-571.

2. Сурмин Ю.П., Туленков Н.В. Теория социальных технологий: Учеб. пособие. - К., 2004.- С.33-47.

3. Подшивалкина В.И. Социальные технологии: проблемы теории и практики. Кишинев, 1997.- С.22-53

Тема 3. Соціальний ризик та етичні проблеми розробки та впровадження соціальних технологій

Практичне заняття 3. 1. 1. Соціальні наслідки розробки та впровадження соціальних технологій.

2. Ризик в суспільному житті та специфіка його прояву.

3. У.Бек та Е. Гіденс про деструктивні та конструктивні виміри соціального ризику.

4. Проблеми особистісної відповідальності за непередбачені наслідки ризикової ситуації.

5. Етика взаємовідносин між замовником та розробником соціальної технології та проблема гуманізації соціально-технологічних рішень та проектів.

Література: 1. Теория управления. Энциклопедический словарь: социально-технологический подход / Под ред. В. Иванова, В. Патрушева. - М.,2004. –С. 388.

2. Альгин А.П. Риск и его роль общественной жизни. - М.,1989. С.16-52

3. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну, М.,, 2000. –С. 22-53

4. Гидденс Э. Ускользящий мир: как глобализация меняет нашу жизнь. - М., 2004. – С.37-52.

5. Бехманн Г. Современное общество: общество риска, информационное общество, общество знаний, - М, 2012.- С.72-105.

Тема 4. Соціальні технології економічної сфери суспільної життєдіяльності

Практичне заняття 4. 1. Соціальні технології стимулювання праці: типи стимулів та їх специфіка.

2. Кадровий менеджмент як соціальна технологія.

3. Маркетинг і реклама як соціальні технології.

4. Соціальні технології у сфері фінансової діяльності.

5. Шоу-бізнес як соціальна технологія.

Література: 1. Теория управления. Энциклопедический словарь: социально-технологический подход / Под ред. В. Иванова, В. Патрушева. - М., 2004.- С.485, 550.

2. Сурмин Ю.П., Туленков Н.В. Теория социальных технологий. - К., 2004.- С . 142-157.

3. Дикарева .А., Мирская М.И. Социология труда.- М.,1989,- С. 169-180.

4. Котлер Ф. Основы маркетинга, М., 1990.- С. 34-46.

5. Варьяш И.Ю. Банковская социология.- М., 1999.- С. 13-59.

6. Чудовська–Кандиба І. Соціокультурні виміри рекламних практик.- К., 2011.- С.9-13; 395-403.

7. Обер-Крис Дж. Управление предприятием. - М., 1998.-С.223-255

8. Поплавський М.М. Менеджер культури.- К., 1999.- 9-45.

Тема 5. Соціальні технології політичної сфери суспільного життя.

Практичне заняття 2. 1. Поділ влади як соціально-технологічний принцип організації та функціонування демократичного суспільства.

2. Виборчий процес як соціальна технологія.

3. Виборчі системи та їх технологічна специфіка

4. Специфіка патерналістської та активістської моделей соціальної політики.

Література: 1. Теория управления. Энциклопедический словарь: социально-технологический подход / Под ред. В. Иванова, В. Патрушева. - М., 2004. – С.310-317.

2. Иванов В.Н., Патрушев В.И. Социальные технологии: учебное пособие. - 2-е изд. - М.,2004.- С.310-359.
3. Сурмин Ю.П., Туленков Н.В. Теория социальных технологий. - К., 2004. – С. 352-437.
4. Технологии политической власти. К., 1997.- С. 44-75.
5. Вишняк А.И. Электоральная социология.- К., 2002.
6. Соціальна політика // Головатий М.Ф., Панасюк М.Б. Соціальна політика і соціальна робота: термінологічно-понятійний словник. - К., 2005.- С. 387-391.

Тема 6. Соціальні технології духовно-інформаційної сфери суспільного життя

Практичне заняття 2. 1. Освітні соціальні технології.

2. Соціальні технології засобів масової комунікації: преса, радіо, телебачення.
3. Соціальний смисл спорту: соціальні технології організації спортивних ігор та змагань.
4. Соціальні технології у мистецтві: організаційні принципи театральної, концертної та музейно-виставкової діяльності.

Література: 1. Иванов В.Н., Патрушев В.И. Социальные технологии: учебное пособие. - 2-е изд. - М.,2004.- С.215-251.

2. Лукашевич М.П., Туленков М.В., Яковенко Ю.І. Соціологія - К., 2008. – С.405-442.
3. Сірий Є,В. Соціологія. – К., 2009. - С.398-402; 420-424.
4. Михайлова Л.И. Социология культуры.: Учебное пособие. – М., 1999. - С.201-226.
5. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник.- М., 2003. –С.20-38
6. Лукашевич М.П., Шандор Ф.Ф. Соціологія туризму : курс лекцій. - Ужгород, 2008. – С.304-333.
7. Цимбалюк Н.М. Соціологія дозвілля. - К., , 1999 – с.15-55с.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Самостійна робота студентів має на меті формування пізнавальної активності студентів, засвоєння ними основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо. У процесі самостійної роботи студенти мають оволодіти вміннями та навичками: – організації самостійної навчальної діяльності; – самостійної роботи в бібліотеці з каталогами; – праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою; – конспектування літературних джерел; – роботи з довідковою літературою; – опрацювання статистичної інформації; – написання рефератів з проблем курсу. Кожен студент повинен уміти раціонально організувати свою навчальну самостійну діяльність.

Важливим є вміння скласти план своєї роботи, чітко визначити її послідовність. Необхідно, щоб план самостійного навчання був реальним і його виконання приводило до плідних наслідків у навчальному процесі. Для успішної самостійної роботи значну частину часу студент виділяє для роботи в бібліотеці. Треба розуміти сутність складання алфавітного й тематичного каталогів, вміти швидко знаходити в них необхідну літературу, знати особливості бібліографічного шифрування. Для плідної роботи з літературними джерелами студентові корисно скласти свою власну бібліографію, заповнюючи бібліографічні картки на необхідні для нього книги, брошури або статті. Для роботи у провідних бібліотеках м. Києва студенту треба знати їх структуру, спеціалізацію окремих підрозділів, вміти користуватися різноманітними каталогами, правильно заповнювати бланки вимоги на літературу тощо. Відібрана для самостійного опрацювання література може бути різною як за обсягом наукових даних, так і за характером їхнього викладу. Потрібно відібрати необхідний для опрацювання матеріал (розділи, підрозділи тощо), а також розсортувати його за важливістю (що для детального вивчення, а що для ознайомчого читання). Процес читання має відбуватися повільно, вдумливо, до незрозумілих питань слід обов'язково повертатися, наводити додаткові

довідки, щоб зрозуміти сутність думки автора. Знання незнайомих термінів слід одразу ж з'ясувати за тлумачними словниками, енциклопедіями або спеціалізованими довідниками. У процесі роботи з літературою корисно робити виписки найважливіших думок, формулювань, окремих висловів на аркушах паперу із зазначенням автора, джерела, сторінок і абзаців. Для кращого засвоєння матеріалу, розвитку творчого мислення основний зміст прочитаного доцільно формулювати у вигляді тез. 16 Конспект є стислим викладом основної сутності опрацьованого літературного матеріалу.

Конспект має бути стислим, змістовним і записаним своїми словами і формулюваннями. Класичні визначення, оригінальні думки, вислови слід записувати до конспекту повністю з посиланням на автора, джерело і сторінку. У процесі конспектування важливо витримувати логічний зв'язок між окремими складовими тексту. У тексті конспекту корисно підкреслювати найважливіші теоретичні положення, визначення, висновки і робити помітки на полях. Систематичне конспектування опрацьованого матеріалу дисциплінує розум, відпрацьовує вміння формулювати свої думки в короткій змістовній формі, сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу. Для цілісного уявлення про навчальну дисципліну студентів необхідно користуватися довідковою літературою: енциклопедіями, енциклопедичними словниками, галузевими довідниками тощо. Майбутній фахівець повинен достатньо вправно користуватися персональним комп'ютером. Робота з матеріалами "Інтернету" надає можливість отримувати найновішу інформацію з різних сфер життя нашої держави. Самостійна робота студентів з курсу передбачає написання рефератів та підготовку фіксованих виступів. Для цього необхідно скласти план реферату чи виступу, вивчити потрібні літературні джерела, зробити виписки. За своїм змістом реферат і виступ повинні відповідати обраній темі. Виклад матеріалу має бути логічним, послідовним. Обсяг реферату, як правило, у межах 10-12 сторінок формату А4. Писати текст слід на одному боці аркуша, розбірливо, без помилок. У разі потреби слід робити посторінкові виноски. Останнім розділом реферату

повинні бути висновки, в яких студент узагальнює викладений матеріал і формулює свої думки з приводу опрацьованої проблеми. До реферату має бути доданий список використаної літератури, складений відповідно до існуючих вимог. За структурою реферат складається із короткого вступу, двох або трьох розділів основної частини, висновків та списку використаної літератури. План написання реферату повинен мати внутрішню єдність і логіку, враховувати актуальність проблеми, її наукову розробленість та практичну значимість. У вступі обґрунтовується актуальність проблеми, що вивчається, її практична значимість; формулюються мета й завдання дослідження, вказуються обсяг і структура реферату. Обсяг вступу не повинен перевищувати однієї сторінки комп'ютерного тексту. Основна частина обсягом до 10 сторінок комп'ютерного тексту, викладеного у двох-трьох розділах, повинна містити виклад основних теоретичних положень, що визначають сутність і зміст предмета досліджуваної теми, з огляду на цілі й завдання реферату; розгляд різних точок зору провідних фахівців з досліджуваних питань на основі аналізу літературних та інших інформаційних джерел; визначення пріоритетних питань, що підлягають першочерговому розв'язанню; аналізуються практичні матеріали, сучасні тенденції розвитку та особливості, притаманні зовнішньоекономічній діяльності України. На основі отриманих результатів 17 розглядаються пропозиції, рекомендації, заходи щодо досягнення цілей згідно з темою реферату. При цьому студент повинен виявити самостійність та ініціативу. Висновки є завершальним етапом виконаного студентом реферату. Вони повинні містити короткі підсумки за результатами дослідження та прикладного аналізу об'єкта дослідження з наведенням позитивних і негативних сторін, а також нереалізованих можливостей; перелік заходів, спрямованих на розв'язання проблеми, підвищення ефективності об'єкта дослідження; отримані якісні та кількісні показники; можливі варіанти реалізації запропонованих у рефераті заходів. Реферат виконується державною (українською) мовою. Викладення повинно мати науковий

характер, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, логічно послідовний. Пряме переписування матеріалів з літератури неприпустиме. Оформлення реферату має відповідати встановленим вимогам (див. Патица Н.І. Стандарти на оформлення магістерських, дипломних, бакалаврських, курсових, контрольних робіт та рефератів. – К.: ІПК ДСЗУ, 2008. – 26 с.)

ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

Мета: розвиток навичок самостійної роботи, аналітичного мислення, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення теоретичних знань та практичне застосування знань студента з курсу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Соціальні технології: сутність, теоретико-пізнавальний та організаційно-управлінський статус.

- Завдання:**
1. Поняття «соціальна технологія» та його сутнісні ознаки.
 2. Проблема типологізації соціальних технологій: традиційні та інноваційні соціальні технології.
 3. Проблема класифікації функції соціальних технологій: специфіка пізнавальних та практичних функцій
 4. Поняття «ризик» та особливості його сучасних наукових тлумачень.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Інноваційні соціальні технології інституціалізації різних сфер суспільного життя.

- Завдання:**
1. Соціальні технології організації та стимулювання праці.
 2. Маркетинг та реклама як соціальні технології.
 3. Вибірчий процес як соціальна технологія.
 4. Соціальні технології засобів масової комунікації: преса, радіо, телебачення.

Тези доповіді мають містити (в кінці) перелік інформаційних джерел, які використовувалися для їх підготовки, оформлені згідно з вимогами до оформлення літератури. Матеріали тез подаються викладачеві у письмовому та електронному вигляді за 1 тиждень до закінченні курсу дисципліни для оцінювання. Максимальна оцінка за якісне виконання індивідуального навчально-дослідного завдання - 20 балів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для активізації процесу навчання студентів в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби: \ на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо; \ на практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: семінар-розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; семінар-вирішення ситуаційних вправ; семінар-розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо. Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок студентів складається з двох етапів: - поточного контролю роботи студентів; - підсумкового контролю (залік). Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово

представити певний матеріал (презентація). Об'єктами поточного контролю знань студентів є: систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання домашніх завдань та розв'язання задач; виконання завдань для самостійного опрацювання; виконання модульного завдання. Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів: тестові завдання; обговорення проблеми, дискусія; аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу); ділові ігри (кейс-методи); презентації результатів роботи; інші. Об'єктом підсумкового контролю знань студентів у формі заліку є виконання усних та письмових завдань. На залік виносяться вузлові питання, завдання, що потребують творчого підходу та вміння синтезувати отримані знання. Результати заліку студентів денної форми навчання оцінюються в діапазоні від 0 до 25 балів.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТИВНОЇ РОБОТИ

Мета реферативної роботи — закріпити й поглибити теоретичні знання, здобуті в процесі вивчення дисципліни «Пізнавальні технології в соціології», сформувати вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та матеріалами власних досліджень.

Структура контрольної роботи така: титульний лист, зміст, вступ, розділи, висновки і список використаної літератури.

У вступі висловлюється сутність та характеристика проблеми, що вивчається, завдання дослідження і мета роботи.

У основних розділах проводиться аналіз нормативних положень, висловлюється точка зору різних авторів, доводиться, яка точка зору є правильнішою, які положення можуть бути прийняті повністю або частково і чому.

Структура роботи має бути послідовна і логічна. В кінці роботи пишуться висновки про те, що зроблене в роботі і висновки, що впливають з аналізу.

Вступ та висновки повинні відображати власне ставлення студента до матеріалу, який вивчається. Далі наводиться список літератури, який має містити не менше 10 джерел. При потребі оформлюються додатки.

Реферативна робота повинна мати обсяг не менше 15-ти сторінок тексту на листах форма А4 (комп'ютерний набір – 14-й кегль, 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman). Всі сторінки, окрім титульної, мають бути пронумеровані.

Рекомендується наступна послідовність виконання роботи:

1. Вивчити положення, що діють, і інструкції.
2. Підібрати необхідну літературу по темі самостійно, користуючись послугами довідково-бібліографічного відділу і каталогів бібліотеки. Необхідно звернути увагу на публікації, монографії і періодичну літературу по темі за останній час.

3. Ознайомитися з літературою, скласти власний план роботи, уточнюючий типовий план, запропонований у виконуваному варіанті завдання.

Підготувати конспект літературних джерел, акцентуючи увагу на цікавих ідеях, дискусійних висловах авторів, які студент має намір процитувати в роботі. Цитати слід наводити в тексті роботи з вказівкою джерела та сторінки цитованого матеріалу у квадратних дужках.

4. Розподілити матеріал відповідно до плану і оформити текст, набравши його на комп'ютері.

5. Наводячи список літератури, необхідно вказати автора, назву книги або статті, роки видання і відповідної сторінки, на які зроблено посилання.

Тема обирається довільно.

ТЕМИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ РЕФЕРАТІВ

1. Теорія соціальних технологій і тенденції її розвитку
2. Ціннісний аспект технологічної діяльності.
3. Проблема ефективності соціальних технологій.
4. Історія генезису соціальних технологій і їх роль у розвитку суспільства.
5. Соціальні технології марксизму та їх наслідки.
6. Характеристика видів соціальних технологій.
7. Проектування та конструювання соціальних технологій.
8. Інноваційний аспект соціальних технологій.
9. Проблеми побудови, перевірки та впровадження соціальних технологій.
10. Роль та функції соціальних технологій у сучасному суспільстві.
11. Технології глобальної модернізації.
12. Технології оновлення суспільної системи.
13. Інноваційні процеси сучасного суспільства: сутність, стимули та перешкоди.
14. Реформування суспільства як технологічний процес.
15. Технології трансформації підсистем суспільства.
16. Технології управління трудовими асоціаціями.
17. Технології наукового пізнання.
18. Інформаційно-комп'ютерні технології та тенденції їх розвитку.
19. Революція в освіті та тенденції розвитку навчальних технологій
20. Ігрові технології.
21. Управлінські технології.
22. Миротворчі технології.
23. Політичні технології.
24. Вибірчі технології та їх проблеми.
25. Комунікативні технології.
26. Технології соціального експерименту.
27. Технології соціального прогнозування.
28. Соціальні технології у діяльності соціолога.
29. Технології глобальної модернізації та тенденції їх розвитку.
30. Технології трансформації суспільної системи.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Особливості наукового пізнання.
2. Характеристика буденного пізнання.

3. Наукове і буденне соціологічне знання: порівняльна характеристика.
4. Критерії відділення наукового соціологічного знання від звичайного.
5. Моделі соціального пізнання.
6. Основні напрямки розвитку соціологічної думки.
7. Типи знання: знання-"що" і знання – "як".
8. Поняття «пізнавальні технології».
9. Пізнавальні технології в соціології.
10. Стилi мислення про суспільство, способи бачення і парадигми.
11. Домінуючі соціологічні моделі суспільства.
12. Процесуальна модель суспільства.
13. Типи соціологічного мислення – пояснення, критика, розуміння і опис.
14. Етапи еволюції теоретичної соціології та їх зміст.
15. Соціологія «класичного» періоду: пояснювальний потенціал і пізнавальні технології.
16. Соціологія періоду модерну: пояснювальний потенціал і пізнавальні технології.
17. Соціологія періоду постмодерну: пояснювальний потенціал і пізнавальні технології.
18. Поняття соціальних і дослідницьких практик.
19. Статус соціолога в системах соціальних і дослідницьких практик.
20. Соціальна обумовленість індивідуального досвіду соціолога.
21. Соціологічна уява: відміну соціолога від обивателя.
22. Буденне знання і соціологічне знання: дослідницькі стратегії соціолога.
23. Структура і рівні соціологічного знання.
24. Функції соціологічного знання.
25. Парадигмальний статус соціології як науки.
26. Парадигми соціологічного знання.

27. Парадигма як прийнятий в науковому співтоваристві спосіб постановки і вирішення дослідницьких проблем.
28. Соціологія як мультипарадигмальності наука.
29. Класифікація парадигм.
30. Внутрішнє різноманіття соціології.
31. Способи придбання наукового знання про суспільство.
32. Роль інтуїції, наукових авторитетів, традицій, наукового знання в цілому в розвитку пізнавальних технологій в соціології.
33. Теорія як системна форма соціологічного знання.
34. Роль концептуальних моделей в соціологічному пізнанні.
35. Роль дослідницьких методик в соціологічному пізнанні.
36. Плюралізм в соціальной теорії і методах дослідження.
37. Теоретичні джерела соціологічного знання: загальні, спеціальні та галузеві теорії.
38. Фундаментальні та прикладні теорії в соціології.
39. Співвідношення парадигм і систематизація теорії на основі визначення граничних умов застосування різних теоретичних моделей.
40. Понятійний апарат і логіка структурно-функціонального аналізу в соціології.
41. Пізнавальні технології структурно-функціонального аналізу в соціології.
42. Парадигми системно-теоретичного мислення в соціології, їх зв'язок з різними теоретичними напрямками.
43. Парадигми системно-теоретичного мислення: пізнавальні можливості в соціології.
44. Пояснювальний потенціал конфліктологічної парадигми.
45. Пізнавальні технології конфліктологічної парадигми.
46. Пояснювальний потенціал символічного інтеракціонізму.
47. Пізнавальні технології символічного інтеракціонізму.
48. Пояснювальний потенціал феноменологічної соціології.

49. Пізнавальні технології феноменологічної соціології.
 50. Пояснювальний потенціал етнометодології.
 51. Пізнавальні технології етнометодології.
 52. Пояснювальний потенціал теорії соціального обміну.
 53. Пізнавальні технології теорії соціального обміну.
 54. Пояснювальний потенціал теорії раціонального вибору.
 55. Пізнавальні технології теорії раціонального вибору.
 56. Пояснювальний потенціал соціологічної парадигми Ю. Хабермаса.
 57. Пізнавальні технології соціологічної парадигми Ю. Хабермаса.
 58. Пояснювальний потенціал соціологічної парадигми Н. Лумана.
 59. Пізнавальні технології соціологічної парадигми Н. Лумана.
 60. Пояснювальний потенціал соціологічної парадигми Е. Гідденс.
 61. Пізнавальні технології соціологічної парадигми Е. Гідденс.
 62. Пояснювальний потенціал соціологічної парадигми П. Бурдьє.
 63. Пізнавальні технології соціологічної парадигми П. Бурдьє.
 64. Кількісні методи як пізнавальні технології в соціології.
 65. Якісні методи як пізнавальні технології в соціології.
 66. Пізнавальні технології кількісних і якісних методик: порівняльна характеристика переваг і обмежень.
 67. Поняття «візуальні методи в соціології».
 68. Пізнавальні технології візуальних методів в соціології.
 69. Застосування результатів соціологічних досліджень (з використанням візуальних методів) в різних сферах практичної діяльності.
 70. Соціологічне знання: «кордону» практичного використання.
 71. Критика конструювання соціальних технологій.
- Операціоналізація в технологічній діяльності.
- Інноваційний аспект соціальних технологій.
- Ціннісний аспект технологічної діяльності.

Проблема перевірки соціальних технологійсоціологічного знання.

72. Критерії визначення соціологічного знання.

73. Онтологічні критерії визначення соціологічного знання.

74. Епістемологічні критерії визначення соціологічного знання.

75. Етичні критерії визначення соціологічного знання.

76. Інституційно-організаційні критерії визначення соціологічного знання.

77. Освітні технології та тенденції їх розвитку.

78. Сутність соціальних технологій та об'єктивна необхідність їх розвитку.

79. Принципи соціальних технологій.

80. Історія соціальних технологій.

81. Основні етапи виникнення та розвитку технологічної діяльності.

82. Соціально-технологічні засади суспільної системи.

83. Роль соціальних технологій у розвитку суспільства.

84. Ідейні основи технологічної діяльності.

85. Класифікація соціальних технологій.

86. Проектування та конструювання соціальних технологій.

87. Операціоналізація в технологічній діяльності.

88. Інноваційний аспект соціальних технологій.

89. Ціннісний аспект технологічної діяльності.

90. Проблема перевірки соціальних технологій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Академія наук вищої школи України. Наукові записки. Том II. «Системные технологии», Дніпропетровськ, 2009. – 126 с.

2. Бахов І. С. Формування полікультурної компетентності фахівця із застосуванням медіа-освітніх технологій // Вища школа: сучасні тенденції розвитку : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. Черкаси, 24 квітня 2015 р. – Черкаси-Словянськ : Вид-во Б.І.Маторіна, 2015. –С. 14 – 17.
3. Бахов І. С., Чернуха Н. М. Основні тенденції розвитку полікультурного виховання в сучасному світі // Молодий Вчений. – № 1 (04). – Херсон, 2014. – С. 132 – 136.
4. Бідзюра І., Сурмін Ю. Соціологія: методологія і концептуалістика сучасних досліджень – К.: Освіта України, 2012. – 558 с.
5. Бідзюра І., Сурмін Ю. Посібник для вченого: методологія і логіка наукового дослідження. – К.: Прінт Сервіс, 2014. – 848 с.
6. Бідзюра І.П., Алфьоров М.А., Верещак В.М., Грабовенко Н.В. *Соціальна робота в Україні*. – К.: Видавничий Дім «Персонал», 2016. – 448 с.
7. Головатий М.Ф., Панасик М.Б.. Соціальна політика і соціальна робота. Термінологічно – понятійний словник. К.: МАУП. 2005, – С. 179.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. — К.: Академ. вид-во, 2004.
9. Иванов В. К, Патрушев В. И., Галиев Г. Т. Инновационные социальные технологии устойчивого развития. — Уфа: ООО "Дизайн Полиграф вервие", 2003.
- 10.Зверева І.Д. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.
- 11.Капська А.Й. *Соціальна педагогіка*. 5-те вид. перероб. та доп. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
- 12.Лукашевич М.П., Туленков М.В., Яковенко Ю.І. Соціологія / М.П.Лукашевич, М.В Туленков, Ю.І. Яковенко.- К.: Каравела, 2008. – 644с.
- 13.Максимова В.Н. Акмеологическая теория в контексте проблемы качества образования / В.Н.Максимова // Педагогика. - 2002. - № 2. - С.9-14.
- 14.Майструк І.М. Молодіжна економічна культура як латентний об'єкт соціологічної рефлексії // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2012.– №16. – 213 с.

15. Мазурик О. В. Соціальний аудит: теоретичні засади та технологія застосування в Україні : [монографія] / О. В. Мазурик. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2013. – 316 с.
16. Найдъонов І.М. Етика-естетика: дидактичний зміст: Навчальний посібник.- Кондор, 2011.- 550 с.
17. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: курс лекцій. – Вид. 2-ге, допов. – К., 2007. – 320.
18. Почетцов Г. Г. Информационно-политические технологии. — М.: Центр, 2003.
19. Сисоєва С. Інтерактивні технології навчання дорослих / С. Сисоєва // Рідна школа. – 2010. – № 11. – С. 3-8. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2010_11_3
20. Сурмин Ю. П., Туленков И. В. Теория социальных технологий: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2004.
21. Тарасенко В.І. Соціологія на шляху до нової якості – інтелектуального глобалізму // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2012. – №4. – С.215-222.
22. Микешина Л.А. Философия познания. Полемические главы. – М.: Прогрес – Традиция, 2002. – 624 с.
23. Тарасенко В.І., Майструк І. Соціологічна епістемологія: проблеми і можливості // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2011. – №4. – С.162-176.
24. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 6-є видання, перероблене і доповнене. – К.: Знання, 2011. – 311 с.
25. Штомка П. Социология. Анализ современного общества / Пер. с польск. С. М. Червоной. — М.: Логос, 2005.
26. *Управлінські аспекти соціальної роботи: Курс лекцій / М. Ф. Головатий (кер. авт. кол.), М. П. Лукашевич, Г. А. Дмитренко та ін.* — К.: МАУП, 2004. — 368 с.

Додаткова

27. Бахов І. С. Академічна мобільність як чинник міжкультурної соціалізації студентів // Науковий часопис НПУ ім. М. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: зб. наук. праць. – Вип.14. ч. III. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2012. – С. 122 – 128.

28. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник для студентів економ, спец, вузів. 3-е видання, перероблене і доповнене. – К.: Вища школа, 2011. – 271 с.
29. Бортник Е. М., Короткое Э. М., Никитаева А. Ю. Управление связями с общественностью: Учеб. пособие / Под ред. проф. Э. М. Короткова. – М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2002.
30. Голиков А. С. Системность социального знания как феномен и факторы его крушения / А. С. Голиков // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : зб. наук. праць. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Карабіна, 2011. – Вип. 17. – С. 27–34.
31. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. — Х.: Вид. група «Основа», 2009. — 176 с.
32. Игнатов В. Г., Кутырев Н. П., Кислицин С. А. Технологии избирательных кампаний. — М.; Ростов: ИКЦ "МарТ", 2004.
33. Иванов В.Н., Патрушев В.И. Социальные технологии: учебное пособие. – 2-е изд. – М., 2004.
34. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: Навч. посіб. — Суми: ВТД "Університетська книга", 2003.
35. Зерчанинова, Т. Е. *Соціологія* : учебник для СПО / Т. Е. Зерчанинова, Е. С. Барзгова. — 3-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2017.
36. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К.: «Слово», 2009. – 240 с.
37. Кочубей Л.о. Вибірчі технології: політологічний аналіз на прикладі виборів до парламенту сучасної України. — К.: Юрид. думка, 2006.
38. Куканова, Е. В. Основы *социологии* и политологии : учебник для СПО / Е. В. Куканова, П. Д. Павленок. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2017.
39. Меерович М. И., Шрагина Л. И. Технология творческого мышления: Практ. пособие. — Минск.: Харвест; М.: АСТ, 2000.
40. Сметанський М.І. Технологія педагогічних досліджень: навчальний посібник / М.І. Сметанський, І.М. Найдьонов., І.Л. Холковська. - Вінниця, 1997. – 31 с.
41. Стрілець С.І. Інновації у вищій педагогічній освіті: теорія і практика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С. І. Стрілець. – Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2013. – 508 с.

42. Сурмин Ю. П. Теоретико-методологические аспекты кризисов и антикризисных технологий / Соціологічна наука і освіта в Україні. Вип. 1. Концептуальні засади становлення і розвитку соціологічної науки і освіти в Україні. — К.: МАУП, 2000. — С. 85-94.
43. Сурмин Ю. П. Технологии творчества в научном мышлении // Социальные технологии (международный межвузовский сборник научных работ). К. — Москва — Одесса — Запорожье. — 2006. — С. 335-349.
44. Сурмин Ю. П., Наризный Д. Ю. Избирательные технологии. — Дніпропетровськ: ПОРОГИ, 2001.
45. Тарасенко В. Концептуальні основи соціології. / Валентин Тарасенко. // Соціологічна теорія: традиція та сучасність: Навчальний посібник / За ред. А. Ручки. — К.: Інститут соціології НАН України, 2007. — С. 7-49.
46. Теория управления. Энциклопедический словарь: социально-технологический подход / Под ред. В. Иванова, В. Патрушева. — М., 2004.
47. Тодорцева Ю. В. Педагогіка толерантності: методичні рекомендації / Ю. В. Тодорцева. — Одеса: ПНЦАПНУ, 2004. — 90 с.
48. Сурмин Ю. П., Туленков Н. В. Теория социальных технологий: Учеб. пособие. — К., 2004.
49. Філінюк А. Г. Наукова робота студента: метод. рек. для студ. і магістрантів усіх спец. і форм навчання. — Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, 2007. — 74 с.
50. Чудовська-Кандиба І. Соціокультурні виміри рекламних практик. — К., 2011. — С. 9-13; 395-403.